

Jumbo en due diligence

Ketentransparantie en risicoanalyse

JUMBO

Inhoudsopgave

1.	Introductie: Identificeren van risico's en prioriteren	3
2.	Risicoanalyse stap 1: Ketentransparantie	4
	2.1 Leveranciers: Inzicht in de toeleveringsketens	4
	2.2 Ingrediënten: Inzicht in herkomst	5
	2.3 Mens, dier en milieu in onze keten	5
	2.4 Mens: wat doen wij en wat weten we over de keten?	6
	2.5 Dier: wat doen wij en wat weten we over de keten?	8
	2.6 Milieu: wat doen wij en wat weten we over de keten?	9
3.	Risicoanalyse stap 2: Risicolijst productgroepen op basis van externe bronnen	11
4.	Risicoanalyse stap 3: Identificeren risicoproducten binnen productgroepen	12
5.	Risicoanalyse stap 4 en 5: Herkomst, volume, huidige status en acties	13
6.	Risicoanalyse stap 6: Prioriteitstelling	14
	6.1: Proces voor het bepalen van prioriteiten	14
	6.2: De prioriteiten	15
	6.3: Overige producten en ingrediënten	15
7.	Hoe nu verder met due diligence?	16

1. Introductie: Identificeren van risico's en prioriteren

In het Jumbo [mensenrechtenbeleid](#) hebben wij de verschillende stappen voor het due diligence-proces van Jumbo beschreven:

- 1: Borg verantwoord ketenbeleid in bedrijfsvoering, toeleveringsketens en relatiemanagement.
- 2: Identificeer en beoordeel potentiële en daadwerkelijke negatieve gevolgen voor mens, dier en milieu.
- 3: Neem actie om negatieve gevolgen te stoppen, voorkomen of ondervangen.
- 4: Houd toezicht op implementatie en resultaten.
- 5: Communiceer naar stakeholders en rapporteer over impact en over de acties die Jumbo heeft ondernomen.
- 6: Voorzie in een klachtenmechanisme of werk daarin samen; herstel indien nodig (zoals vastgesteld in de UNGP's).

In ons mensenrechtenbeleid is stap 1 van het due diligence-proces toegelicht (maart, 2019). In dit document gaan we in op stap 2: Identificeren en beoordelen van potentiële en daadwerkelijke negatieve gevolgen voor mens, dier en milieu. Hiervoor hebben we het volgende proces ingericht:

Figuur 1: Risicoanalyse identificeren en prioriteren van risico's

Om potentiële en daadwerkelijke negatieve gevolgen, oftewel risico's, voor mens, dier en milieu te identificeren en beoordelen, is het belangrijk om te weten waar producten van het Jumbo Huismerk worden geproduceerd en waar de grondstoffen voor deze producten vandaan komen (land van herkomst). Deze ketentransparantie levert een toplist met risicoproductgroepen op. Daarnaast gaan we in dit document dieper in op de potentiële risico's in ketens van specifieke risicoproducten en -ingrediënten. We belichten de mogelijke negatieve gevolgen daarvan voor mens, dier en milieu, en beschrijven de acties die Jumbo al neemt om deze risico's te vermijden of te voorkomen. Ook lichten we de prioriteiten toe, datgene waar Jumbo als eerste mee aan de slag gaat.

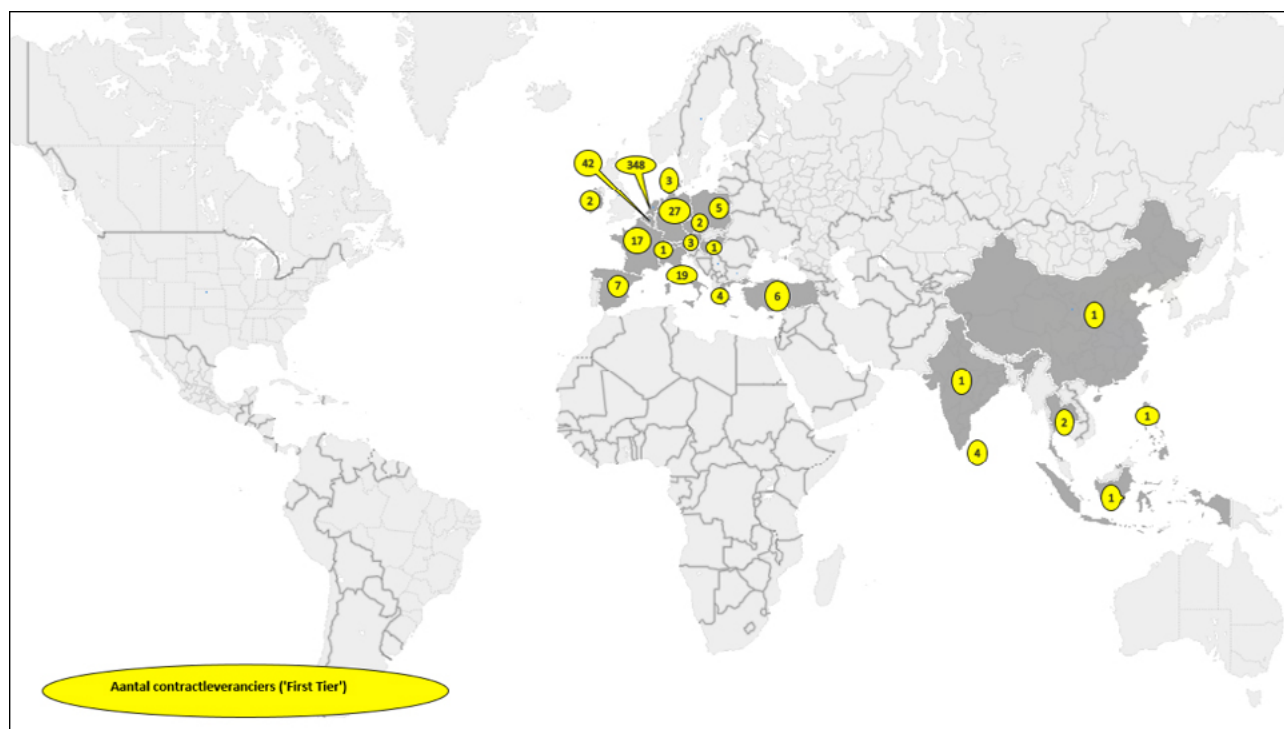
2. Risicoanalyse stap 1: Ketentransparantie

De identificatie van potentiële en daadwerkelijke negatieve gevolgen voor mens, dier en milieu start met inzicht in onze ketens. Oftewel: ketentransparantie. Zes jaar geleden zijn wij gestart met het structureel kennis opbouwen over de leveranciersketens van onze huismerkproducten. Alle data zijn vastgelegd in ons product- en leveranciersmanagementsysteem (SIM). Dit zijn specificaties van al onze huismerkproducten met daaraan per product gekoppeld de leveranciers die betrokken zijn bij de productie en toelevering aan Jumbo.

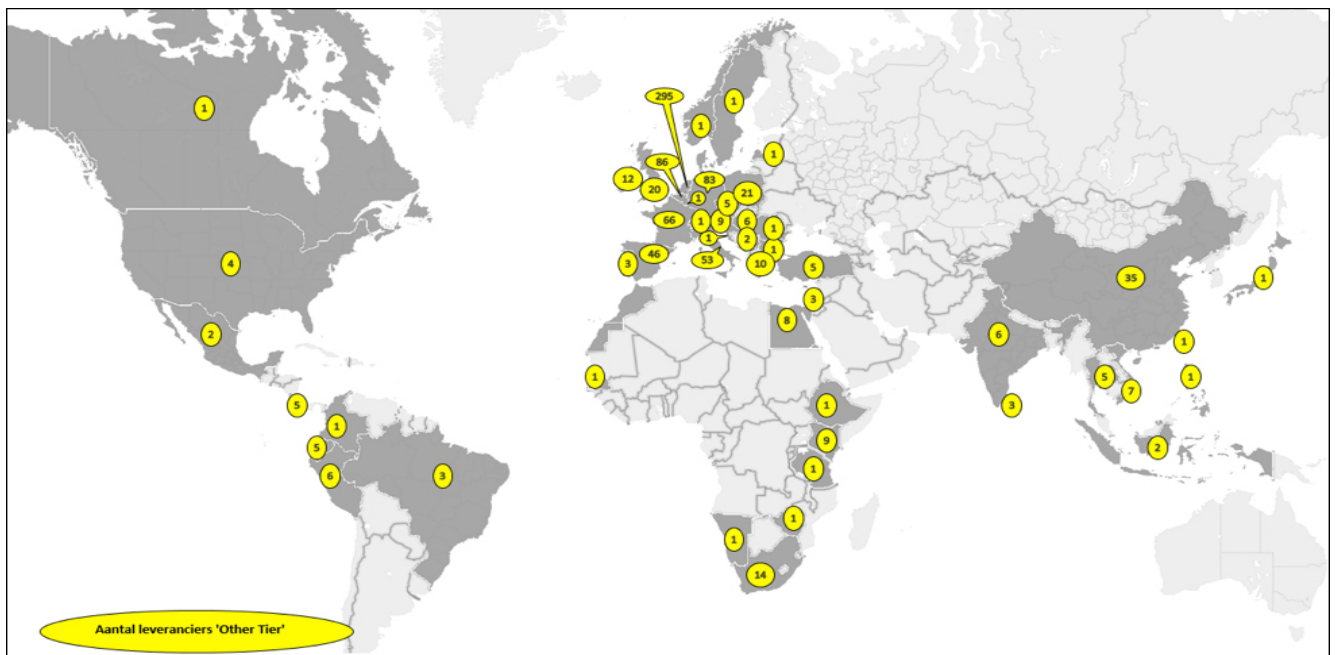
2.1 Leveranciers: Inzicht in de toeleveringsketens

Inzicht in de leveranciersketens van onze producten is een essentieel onderdeel van ketentransparantie. Hierbij gaat het om alle schakels in de toeleveringsketen, dus zowel de locaties van onze contractleveranciers – vaak aangeduid als ‘first tier’ - als de handels- en productielocaties die aan hen leveren tot op het niveau van boerderij, teler en plantage, de ‘other tier’ genoemd.

Voor het Jumbo Huismerk is in ieder geval de herkomst bekend van de toeleverancier die de laatste wijziging aan het product uitvoert. Het gaat daarbij om de locatie waar verwerking plaatsvindt, zoals een fabriek die pasta maakt, groente inblijkt of vis fileert en invriest voordat het naar de contractleverancier gaat. In onderstaande kaarten is in grote lijnen te zien waar onze contractleveranciers zich bevinden (kaart 1: first tiers) en waar de laatste wijziging aan producten plaatsvindt (kaart 2: other tiers).

Kaart 1. First tiers: waar zijn de contractleveranciers van Jumbo Huismerkproducten gevestigd?

Kaart 2. Other tiers: waar bevinden zich de productielocaties (laatste wijziging aan het product) van Jumbo Huismerkproducten?

2.2 Ingrediënten: Inzicht in herkomst

Naast inzicht in onze leveranciersketens, is inzicht in de herkomst van ingrediënten van onze producten noodzakelijk om risico's te kunnen identificeren. Wij leggen in samenwerking met onze leveranciers de herkomst van de ingrediënten van onze producten vast. Waar komt de palmolie vandaan die op het etiket van de crackers staat? Zijn de sinaasappels voor het verse sap geteeld in Spanje of in Brazilië? Is het herkomstland van de diepvriesgarnalen Vietnam of Thailand? Vrijwel al deze data zijn beschikbaar en op basis hiervan stellen wij gerichte vragen aan leveranciers, onder meer bedoeld om te kunnen beoordelen of en hoe zij aan onze voorwaarden voldoen.

2.3 Mens, dier en milieu in onze keten

Inzicht in de ketens is de basis voor beheersing van risico's op het gebied van voedselveiligheid en kwaliteit en om mogelijk negatieve effecten voor mens, dier en milieu te voorkomen of te verminderen. Hierbij beschouwen wij de volgende onderwerpen als belangrijke issues:

Mens:

- Leefbaar loon (contracten, lonen en arbeidsvoorwaarden)
- Leefbaar inkomen voor kleinschalige boeren
- Kinderarbeid en jonge arbeiders
- Dwangarbeid
- Vrijheid van vereniging en recht op collectieve onderhandelingen
- Discriminatie, strafmaatregelen, intimidatie en misbruik
- Gezonde en veilige arbeidsomstandigheden
- Werkuren en rustmomenten
- Sociaal managementsysteem en betrokkenheid van de toeleveringsketen
- Ethisch gedrag
- Vrouwenrechten
- Klachtenmechanisme
- Gender- en seksuele intimidatie

Dier:

- Dierenwelzijn
- Antibioticagebruik
- Dodingsmethode
- Vismethode

Milieu:

- Biodiversiteit
- Ecosystemen
- Ontbossing en landconversie
- Gewasbescherming
- CO2-uitstoot
- Watergebruik
- Grondkwaliteit en erosie
- Vervuiling

Om bovenstaande issues te beheersen, werken we bij wijze van startpunt met certificeringen die verschillende potentiële risico's in kaart brengen, vastleggen, borgen en monitoren. Dit zijn nationaal en internationaal erkende standaarden en certificeringen zoals:

- Business Social Compliance Initiative (BSCI)
- Round Table on Responsible Soy (RTRS)
- Roundtable on Sustainable Palm Oil (RSPO)
- Fairtrade, UTZ Certified
- Rainforest Alliance (RFA)
- Beter Leven keurmerk (BLK)
- Marine Stewardship Council (MSC) en Aquaculture Stewardship Council (ASC)
- On the way to PlanetProof
- Forest Stewardship Council (FSC)

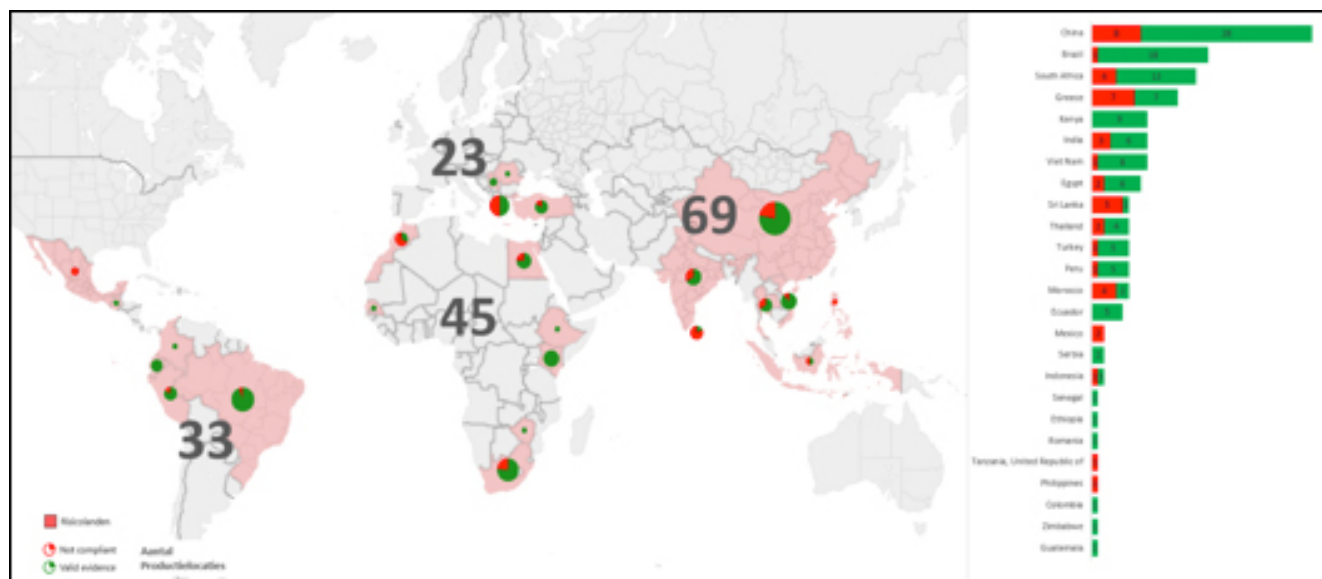
Daarnaast leggen we data vast over de door ons zelf ontwikkelde standaard binnen kip: Nieuwe Standaard Kip (NSK).

Certificering zien wij niet als doel op zich, maar wel als een goed middel om inzage te krijgen in de mogelijke risico's bij de productie van ingrediënten en eindproducten. Zo kunnen we veel informatie over de verschillende productieketens verzamelen. Hieronder is voor mens, dier en milieu aangegeven wat wij momenteel doen en weten over onze ketens.

2.4 Mens: Wat doen wij en wat weten we over de keten?

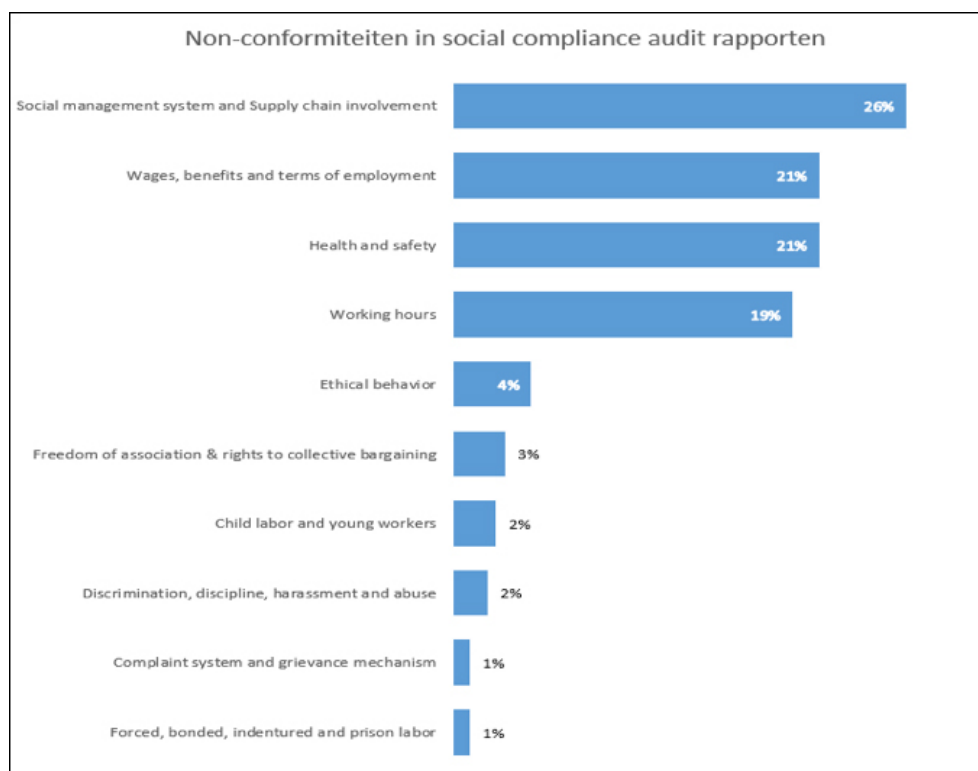
Jumbo heeft de inkoopvoorwaarde dat leveranciers voor productielocaties in risicolanden (volgens de Business Social Compliance Initiative, BSCI) een social compliance auditrapport of certificaat moeten overhandigen. Onze supply chain-datapartner SIM verifieert deze documenten nauwkeurig op geldigheid, echtheid, relevantie en scope (locatie, product, activiteit, periode). Ook wordt het rapport geanalyseerd op eventuele non-conformiteiten met betrekking tot de hierboven genoemde onderwerpen die tijdens de audit zijn geconstateerd, zoals vrijheid van vereniging, kinderarbeid en veilige werkomstandigheden. Voor dit doel wordt een verbeterplan aangevraagd bij de leverancier; ernstige of structurele non-conformiteiten worden gerapporteerd aan de inkoper bij wijze van signaal om actie te ondernemen. De planning van de opvolging naar de leverancier wordt aangepast aan de ernst van de non-conformiteiten. Zo is het voorgekomen dat wij op basis van de ernst van de non-conformiteiten en het uitblijven van de vereiste acties hebben besloten om geen zaken meer te doen met bepaalde leveranciers.

Hieronder is te zien in welke landen social compliance risicolocaties zijn (volgens BSCI). We geven hier ook een indruk van de non-conformiteiten op basis van recente audits. Het gaat hierbij om de locaties waar de laatste wijziging aan het product wordt uitgevoerd, voordat het aan Jumbo wordt geleverd. In veel gevallen zijn dit fabrieken. Voor sommige producten zijn ook data van boerderijen, plantages en telers beschikbaar. Deze gegevens zijn hier ook opgenomen.

Kaart 3. Waar bevinden zich de social compliance risicolocaties van Jumbo Huismerkproducten?

Van de in totaal 170 social compliance risicolocaties laten 65 auditrapporten non-conformiteiten zien. Dit geeft op detailniveau inzicht in welke issues relatief vaker spelen in bepaalde landen of sectoren. Deze informatie gebruiken wij voor ons due diligence-plan. De non-conformiteiten zijn als volgt over de geauditeerde onderwerpen verdeeld:

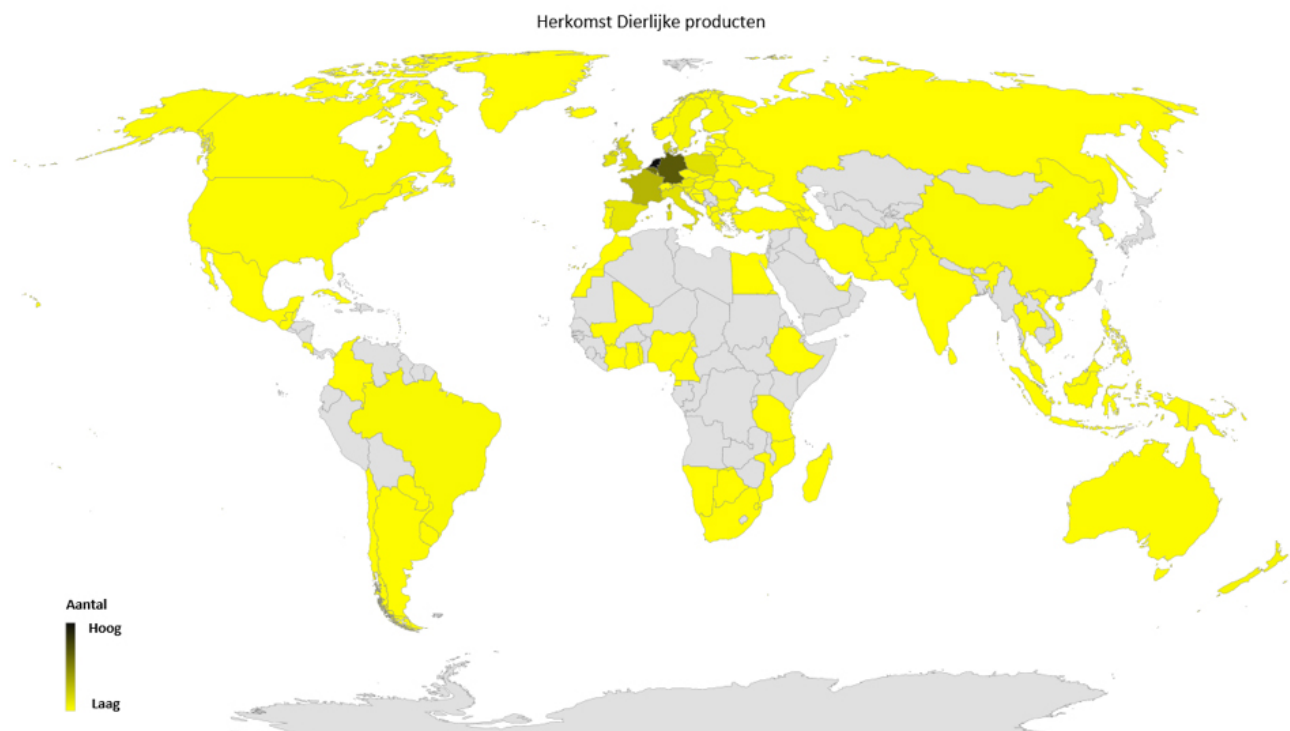

Overzicht 1. Welke non-conformiteiten zijn gevonden in recente social compliance auditrapporten?

Voor de volgende stap in het risicomanagement op het gebied 'mens' zal Jumbo voor risicoproducten en -ingrediënten de keten dieper in kaart gaan brengen. Dat doen we door leveranciers te vragen meer transparantie te verschaffen over zaken die verdergaan dan de productielocatie, zoals onderliggende handelsschakels en vooral de primaire productie (boerderijen, plantages, telers). Ook voor deze schakels gaan wij vragen stellen over het beheersen van sociale issues en issues op het gebied van mensenrechten.

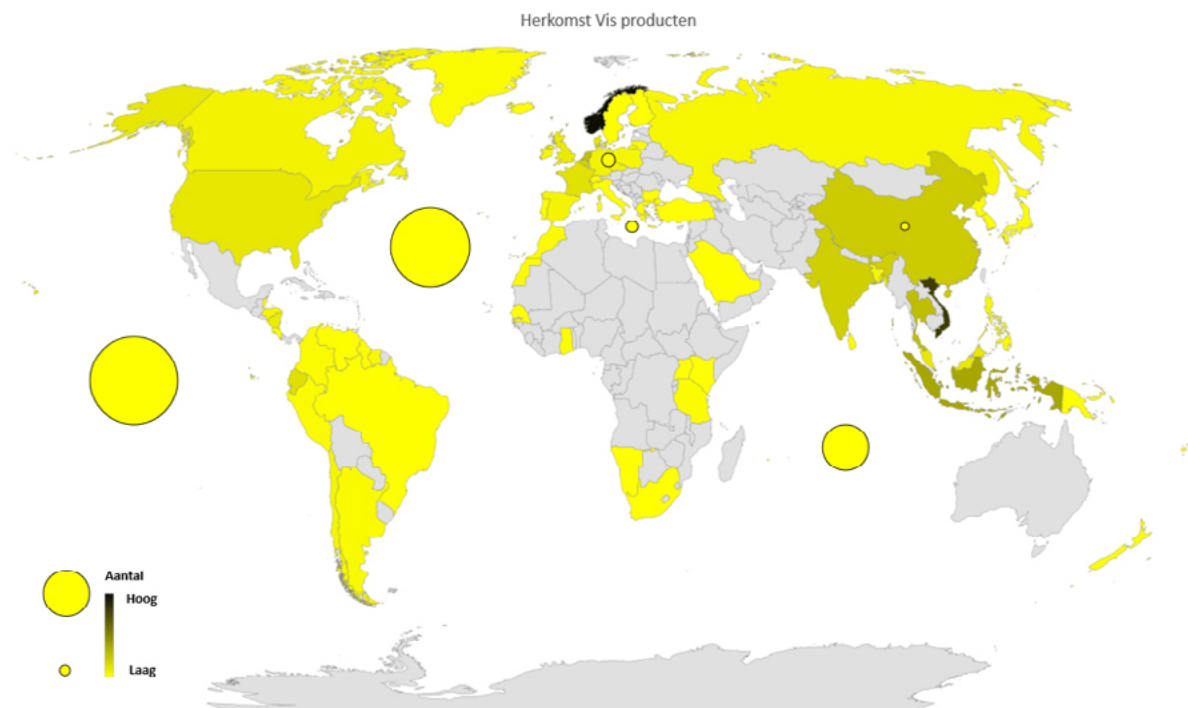
2.5 Dier: Wat doen wij en wat weten we over de keten?

Jumbo hanteert als uitgangspunt dat dierlijke producten met zorg voor mens, dier en milieu moeten worden geproduceerd. Tegelijkertijd moeten de stappen die worden gezet voor verdere verbetering haalbaar en betaalbaar zijn. Om aan te tonen dat de producten geproduceerd zijn met respect voor mens, dier en milieu werken wij met een aantal certificeringen. Dit zijn het Beter Leven keurmerk 1, 2 en 3 sterren voor voornamelijk vlees-, kip- en kalkoenproducten, SBLAS voor lers rundvlees, Biologisch, Weidegang, Beter Leven keurmerk 1 ster en On the way to PlanetProof voor zuivel. Ook hanteren wij eisen voor kip onder het schema van Jumbo Nieuwe Standaard Kip en hanteren we eisen voor konijn, eend en wild. In 2014 zijn wij begonnen met het controleren op de naleving van onze eisen ten aanzien van dierenwelzijn. Dat doen we door bij onze leveranciers objectief bewijs voor naleving op te vragen en te valideren. Dit gebeurt ook bij de controle op arbeidsomstandigheden.

Kaart 4. Uit welke landen komen onze dierlijke producten en dierlijke ingrediënten (rund, varken, kip, kalkoen, zuivel, eieren, kaas, kalf, lam, eend, konijn, overig wild)?

We streven ernaar om in 2020 voor producten van het Jumbo Huismerk alleen nog vis, schelp- en schaaldieren te gebruiken, die afkomstig zijn uit 100% transparante ketens waarin dierenwelzijn is geborgd. Dit geldt zowel voor verse als verwerkte vis. Belangrijk daarbij is dat de borging op een onafhankelijke manier gebeurt. Keurmerken zoals MSC (Marine Stewardship Council) en ASC (Aquaculture Stewardship Council) kunnen hierin voorzien, in combinatie met additionele informatie over arbeidsomstandigheden en loon.

Kaart 5. Uit welke landen en wateren komen onze vis, schelp- en schaaldieren?

2.6 Milieu: Wat doen wij en wat weten we over de keten?

De thema's biodiversiteit, ontbossing, behoud van ecosystemen, gewasbescherming, vervuiling en watergebruik zijn vaak onderdeel van de verschillende productcertificeringen, zoals MSC en ASC voor vis, RTRS voor soja, RSPO voor palmolie en UTZ voor onder andere koffie en thee. Op basis van deze certificeringen alleen is het niet altijd mogelijk om exact de potentiële risico's op het gebied van milieu in kaart te brengen. Binnen het due diligence-proces zullen wij per risicoproduct/ingrediënt inventariseren of en hoe wij inzicht kunnen krijgen in de specifieke milieu-issues zoals hierboven benoemd. Zo kunnen wij onze impact monitoren en gericht maatregelen treffen. Jumbo vereist op dit moment nog geen specifieke systeemcertificering voor milieu, zoals ISO 14001, voor de Jumbo Huisklevers. Deze certificering gaat over milieumanagementsystemen en wordt gebruikt door bedrijven om passend milieubeleid te ontwikkelen en de uitvoering ervan te borgen.

In het volgende diagram is de status van verduurzaming weergegeven van het totale assortiment Jumbo huisklevers en ingrediënten (food). Het is een actuele momentopname op basis van de in het voorgaande genoemde certificeringen en auditvereisten. De vermelde standaarden zijn: MSC, ASC, RTRS, RSPO, Beter Leven keurmerk, On the way to PlanetProof, UTZ, GlobalGAP, Rainforest Alliance, Fairtrade, Milieukeur en Biologisch. Rood betekent dat (nog) geen bewijs is geleverd voor certificering, of dat er non-conformiteiten zijn geconstateerd die eerst nog opgelost moeten worden. Hierbij gaat het veelal om risico-ingrediënten die een klein aandeel zijn in een samengesteld product. Bijvoorbeeld RSPO: onze eis is dat palmolie RSPO gecertificeerd moet zijn volgens het 'segregated' supply chain-model, waarbij gecertificeerde stromen gescheiden van reguliere stromen door de keten heen worden verwerkt en verhandeld. Het komt nog regelmatig voor dat sommige leveranciers geen bewijs voor 'segregated' kunnen overhandigen, maar wel voor 'mass balance'. Het gaat hier bijna altijd om palmolie als ingrediënt met een aandeel kleiner dan 10% van een samengesteld product. Dit geldt ook voor vis, dat bijvoorbeeld als ingrediënt visolie aanwezig is in een samengesteld product, of melkaminozuren die een zeer klein aandeel hebben in een samengesteld product.

Milieu Certificering

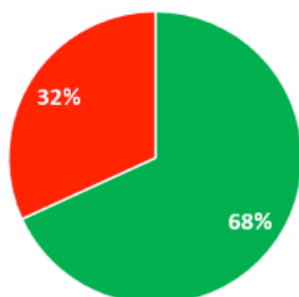

Diagram 1. Welk deel van Jumbo Huismerkproducten met ingrediënten van dierlijke oorsprong of vis, en met mogelijke milieu-impact, is gevalideerd gecertificeerd volgens de huidige Jumbo voorwaarden?

De bovengenoemde data worden continu geverifieerd en geactualiseerd. Hiermee kunnen wij identificeren waar onze producten worden geproduceerd, waar de grondstoffen voor deze producten vandaan komen (land van herkomst) en wat de status is met betrekking tot het voldoen aan onze voorwaarden.

3. Risicoanalyse stap 2: Risicolijst productgroepen op basis van externe bronnen

In deze risicoanalyse zijn - naast onze eigen kennis over duurzaamheid gerelateerde risico's en de impact daarvan - ook externe informatiebronnen en stakeholders geraadpleegd, waaronder:

- NGO's, zoals Oxfam, Hivos, Fairfood, SOMO, WNF, Good Fish Foundation, Stichting de Noordzee, Dierenbescherming, Wakker Dier, Stichting Viervoeters, Dier en Recht, Varkens in Nood, Greenpeace, Solidaridad, ICCO, Milieudefensie, Max Havelaar, Brabants Landschap, CLM, Natuur & Milieu, Plastic Soup Foundation, Natuurmonumenten, Vogelbescherming en IVN
- Literatuur en media
- Onze eigen leveranciers
- Platforms en convenanten, zoals IDH, IMVO, Alliantie Verduurzaming Voedsel, SIFAV, RTRS, RSPO en Foodpolicy:
 - Politiek (bijvoorbeeld partijagenda's, agenda's van de verschillende departementen, moties, Kamervragen)
 - Beleid van andere supermarktketens
 - De MVO Risico Checker
 - Keurmerken en standaarden

Al deze bronnen zijn geraadpleegd in de vorm van deskresearch, gesprekken, websites, rapportages, jaarverslagen en het bijwonen van symposia en bijeenkomsten.

In de analyse hebben wij ons gefocust op grondstoffen en landen van herkomst die feitelijke en potentiële risico's opleveren, zoals geïdentificeerd door genoemde bronnen en stakeholders. Uit deze analyse hebben wij een aantal hoofdproductgroepen geïdentificeerd waarvan in de ketens impact op mens, dier en milieu kan bestaan of ontstaan.

Dit zijn:

- Tropische groenten en fruit
- Groenten en fruit geteeld in de EU/Nederland
- Vlees/zuivel/eieren
- Vis, schelp- en schaaldieren
- Bloemen en planten
- Tropische grondstoffen
- Noten/zaden/peulvruchten
- Dranken en sappen

4. Risicoanalyse stap 3: Identificeren risicoproducten binnen productgroepen

Binnen de hoofdgroepen hebben wij een toplist met producten en ingrediënten geïdentificeerd die waarschijnlijk een impact hebben op mens, dier en milieu. Deze staan in de tabel hieronder. Voor dit overzicht hebben wij geraadpleegd: eigen data over de producten en hun productieketen, bij certificering en audits geconstateerde non-conformiteiten, andere door leveranciers verschaft informatie, onderzoek door NGO's, lidmaatschap van platforms en convenanten, andere bronnen voor duurzaamheidsrisico's, literatuur en media.

Tropische groenten en fruit	Groenten en fruit geteeld in EU/NL	Vlees/zuivel/eieren	Vis, schelp- en schaaldieren
• Ananas • Avocado • Bananen • Mango • Sperziebonen • Druiven	• Champignons • Aardbeien • Asperges • Tomaten • Druiven	• Kip • Varken • Rund • Paard • Wild • Eieren • Zuivel	• Wilde garnalen • Kweekgarnalen • Tilapia • Pangasius • Tonijn • Kreeft • Wild gevangen witvis • Kweekzalm
Bloemen en planten	Tropische grondstoffen	Noten/zaden/peulvruchten	Dranken en sappen
• Rozen • Bollenteelt • Kasteelt • Volle grondteelt	• Palmolie • Soja • Cacao • Koffie • Thee • Rijst • Katoen • Hout/papier/pulp • Rietsuiker • Kokos	• Hazelnoten • Cashew	• Tropische vruchtensappen • Wijn

5. Risicoanalyse stap 4 en 5: Herkomst, volume, huidige status en acties

Als onderdeel van de verdiepende analyse hebben we per risicoproduct en -ingrediënt het volgende onderzocht:

- De risico's op het gebied van mens, dier en milieu.
- Het volume van de geïdentificeerde producten en ingrediënten. Voor sommige producten en ingrediënten hebben we data beschikbaar en inzichtelijk. Voor andere producten zijn we bezig de benodigde data te verzamelen. De volumes die we afnemen, geven een indicatie van onze invloed in de productieketens.
- Naast volume kijken wij ook naar de ketenstructuur en het aantal leveranciers. Dit kan ook onze invloed bepalen. Bij korte ketens en strategische ketenpartners achten wij onze invloed groter dan bij complexe en/of overzeese productieketens met veel schakels.
- We hebben ook gekeken naar de stappen die Jumbo al heeft gezet en lopende initiatieven waar Jumbo bij betrokken is om een passend plan van aanpak te kunnen formuleren.
- Per product kijken we hoe we onze invloed het beste kunnen inzetten, ook waar de directe invloed beperkt is.

Deze informatie op basis van dit onderzoek is per product en ingrediënt te raadplegen via de links in figuur 2 (zie 2.1 t/m 2.8).

Tropische groenten en fruit	Groenten en fruit geteeld in EU/NL	Vlees/zuivel/eieren	Vis, schelp- en schaaldieren
• Ananas • Avocado • Bananen • Mango • Sperziebonen • Druiven	• Champignons • Aardbeien • Asperges • Tomaten • Druiven	• Kip • Varken • Rund • Paard • Wild • Eieren • Zuivel	• Wilde garnalen • Kweekgarnalen • Tilapia • Pangasius • Tonijn • Kreeft • Wild gevangen vis • Kweekzalm
Zie 2.1	Zie 2.2	Zie 2.3	Zie 2.4

Bloemen en planten	Tropische commodities	Noten/zaden/peulvruchten	Dranken en sappen
• Rozen • Bollenteelt • Kasteelt • Vollegrondteelt	• Palmolie • Soja • Cacao • Koffie • Thee • Rijst • Katoen • Hout/papier/pulp • Rietsuiker • Kokos	• Hazelnoten • Cashew	• Tropische vruchtensappen • Wijn
Zie 2.5	Zie 2.6	Zie 2.7	Zie 2.8

Figuur 2: Toplijst risicoproducten en -ingrediënten

6. Risicoanalyse stap 6: Prioriteitstelling

6.1: Proces voor het bepalen van prioriteiten

De informatie die we hebben verzameld over de verschillende producten en ingrediënten, stelt ons in staat producten en ingrediënten te selecteren die het komende jaar de meeste aandacht krijgen. Het proces om tot prioritering te komen is weergegeven in figuur 3.

Figuur 3. Proces voor bepaling van prioriteiten

Gerelateerde risico's voor de mens

Onder andere is gekeken naar de risico's voor mensen in de keten en hoe deze aan elkaar zijn gerelateerd. Een voorbeeld hiervan is armoede en te lage inkomens, met kinderarbeid voor extra inkomsten als mogelijk gevolg. Zo ook kan het aanpakken van ongelijkheid van vrouwen bij landeigendom, inspraak in boerenorganisaties en inkomen invloed hebben op de levensstandaard van lokale gemeenschappen en de professionaliteit van het boerenbedrijf. In fabrieken kan beperking van de rechten van arbeiders worden voorkomen door zich bij een vakbond aan te sluiten of zich middels een werknemerscommissie te laten horen.

Balans mens, dier, milieu

Daarnaast is er rekening gehouden met hoe risico's voor mens, milieu en dier elkaar kunnen beïnvloeden, bijvoorbeeld wanneer de productie in handen is van kleine boeren met onvoldoende toegang tot de markt, financieringsmogelijkheden en kennis over het duurzaam verbouwen van gewassen. Dit werkt slechte landbouwpraktijken in de hand; denk bijvoorbeeld aan langdurig overmatig gebruik van bestrijdingsmiddelen. Hierdoor raakt niet alleen de leefomgeving en het drinkwater van de lokale gemeenschap mogelijk vervuild, ook stijgt de CO2-uitstoot, wordt de bodem onvruchtbaar en vermindert de biodiversiteit.

6.2: De prioriteiten

Op basis van bovenstaand proces en reeds ingezette samenwerkingen selecteren wij elk jaar een aantal producten die prioriteit krijgen. Per product wordt bekeken hoe Jumbo het beste kan bijdragen aan verbetering op het gebied van mensenrechten, dierenwelzijn en milieu. Dit kan resulteren in projecten met stakeholders, diepgaande risicoanalyses of aansluiting bij initiatieven met meerdere stakeholders. Op onze website doen we regelmatig verslag van de voortgang.

6.3: Overige producten en ingrediënten

Het vaststellen van prioriteiten betekent niet dat we ons de komende tijd alleen richten op deze producten of ingrediënten. Naast de geprioriteerde risicoproducten gaan we verder met de andere risicoproducten en -ingrediënten, door specifieke informatie te vragen aan onze leveranciers over hun keten. Dit is belangrijke informatie voor het achterhalen van de herkomst. Hiermee kunnen we een betere inschatting maken van de risico's en de invloedssfeer van Jumbo. Wij zien de volgende stappen voor ons:

- Verder transparant maken van de keten tot aan de primaire productie: samen met onze partner SIM brengen wij verder en nauwkeuriger de herkomst van de risicoproducten en -ingrediënten in kaart. Op een wereldkaart maken wij voor 2019 de landen inzichtelijk voor onze toplist met risicoproducten en -ingrediënten.
- Een risicoscan: we stellen specifieke vragen aan leveranciers van de geïdentificeerde risicoproducten, met focus op de potentiële risico's in hun ketens en hoe zij daarmee omgaan.
- Opvolging van de risicoscan in samenwerking met de leveranciers om, waar mogelijk, andere belangrijke informatie te achterhalen bij de productielocaties, bijvoorbeeld het aantal werknemers, beloning, omgang met arbeidsrechten en vrouwenrechten.
- In dit traject spelen ook de assortimentsmanagers, inkopers en kwaliteitsmanagers van Jumbo een belangrijke rol. Zij worden meegenomen en waar nodig getraind om risico's te signaleren en te voorkomen.
- Voor de risicoproducten wordt bekeken wat mogelijke verbeteracties zijn binnen de invloedssfeer van Jumbo. In sommige ketens kan heel gericht met leveranciers worden gewerkt aan verbetering. In andere ketens kan het zijn dat Jumbo een beperkte invloed heeft en meer invloed kan hebben door zich aan te sluiten bij multistakeholder- of sectorinitiatieven.

7. Hoe nu verder met due diligence?

Wij hebben onze ketens inzichtelijk gemaakt, een toplist met risicoproducten en -ingrediënten opgesteld, en per risicoproduct of -ingrediënt de herkomstgebieden en de potentiële en al bekende risico's geïdentificeerd. Daarnaast hebben we gecommuniceerd wat Jumbo doet om risico's te beperken. Vervolgens hebben wij aangegeven hoe wij tot een prioritering van producten en ingrediënten zijn gekomen en waarop de komende tijd onze focus zal liggen.

De volgende stap is een vertaling naar actieplannen volgens de lijnen geschetst in dit document, in eerste instantie voor een aantal geselecteerde risicoproducten en -ingrediënten. Dit pakken wij op naast bestaande inspanningen die zijn gericht op een veelheid aan producten en ingrediënten, zoals palmolie, soja, dierlijke producten, vis, schelp- en schaaldieren, fruit en groenten (en te lezen via de links in figuur 2).

De implementatie van de actieplannen zal informatie opleveren over de daadwerkelijke impacts in onze ketens en het resultaat van onze inspanningen. Deze informatie levert input voor onze prioriteitsstelling voor het volgende jaar. Zo vormt ons due diligence-proces een 'plan-do-check-act'-cyclus gericht op continue verbetering.

